ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 21. júla 2011 *

Vo veci C-186/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Spojené kráľovstvo) z 31. marca 2010 a doručený Súdnemu dvoru 15. apríla 2010, ktorý súvisí s konaním:

Tural Oguz

proti

Secretary of State for the Home Department,

za účasti:

Centre for Advice on Individual Rights in Europe,

* Jazyk konania: angličtina.

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory J. N. Cunha Rodrigues (spravodajca), sudcovia A. Arabadžiev, A. Rosas, A. Ó Caoimh a P. Lindh,

generálna advokátka: J. Kokott,
tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 9. februára 2011,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— T. Oguz, v zastúpení: J. Walsh a P. Haywood, barristers,

— Centre for Advice on Individual Rights in Europe, v zastúpení: S. Cox a C. Banner, barristers, a L. Barratt, solicitor,

— vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: S. Ossowski, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci R. Palmer, barrister,

— Európska komisia, v zastúpení: E. Paasivirta a M. Wilderspin, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 14. apríla 2011,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 41 ods. 1 dodatkového protokolu podpísaného 23. novembra 1970 v Bruseli a v mene Spoločenstva uzatvoreného, schváleného a potvrdeného nariadením Rady (EHS) č. 2760/72 z 19. decembra 1972 (Ú. v. ES L 293, s. 1; Mim. vyd. 11/011, s. 41, ďalej len „dodatkový protokol“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi T. Oguzom, tureckým štátnym príslušníkom, a Secretary of State for the Home Department (ministerstvo vnútra, ďalej len „Secretary of State“) týkajúceho sa rozhodnutia, ktorým uvedené ministerstvo odmietlo obnoviť platnosť povolenia na pobyt dotknutej osoby v Spojenom kráľovstve ako samostatne zárobkovo činnej osoby.

Právny rámec

Právna úprava Únie

Pridruženie Turecka k EHS

3 V súlade s článkom 2 ods. 1 dohody, na základe ktorej vzniklo pridruženie medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a Tureckom, ktorá bola podpísaná 12. septembra 1963 v Ankare na jednej strane Tureckou republikou a na druhej strane členskými štátmi EHS a Spoločenstva a ktorá bola v mene Spoločenstva uzatvorená, schválená a potvrdená rozhodnutím Rady 64/732/EHS z 23. decembra 1963 (Ú. v. ES 217, 1964, s. 3685; Mim. vyd. 11/011, s. 10, ďalej len „dohoda o pridružení medzi EHS a Tureckom"), je jej účelom podporovať stále a vyrovnané posilňovanie obchodných a hospodárskych vzťahov medzi zmluvnými stranami, zahŕňajúc aj oblasť pracovnej sily, najmä pri postupnej realizácii voľného pohybu pracovníkov, ako aj odstránenie prekážok slobode usadiť sa a slobodnému poskytovaniu služieb s cieľom zlepšiť životnú úroveň tureckého ľudu a uľahčiť neskoršie prijatie Turecka do Spoločenstva.

4 Dodatkový protokol, ktorý je podľa jeho článku 62 neoddeliteľnou súčasťou dohody o pridružení medzi EHS a Tureckom, vo svojom článku 1 stanovuje podmienky, mechanizmy a časové harmonogramy realizácie prechodného obdobia uvedené v článku 4 tejto dohody.

5 Článok 14 ods. 1 dodatkového protokolu upravuje klauzulu „standstill" takto:

„Zmluvné strany upustia od vzájomného zavádzania akýchkoľvek nových obmedzení týkajúcich sa voľnosti usadenia [slobody usadiť sa – *neoficiálny preklad*] a voľnosti poskytovať služby [slobodného poskytovania služieb – *neoficiálny preklad*]."

Vnútroštátna právna úprava

6 Zákon o prisťahovalectve z roku 1971 (Immigration Act 1971) stanovuje:

„…

3. Všeobecné ustanovenia týkajúce sa regulácie a kontroly

(1) Pokiaľ tento zákon alebo predpisy prijaté na jeho základe nestanovujú inak, iný ako britský občan

a) nemôže vstúpiť na územie Spojeného kráľovstva, pokiaľ mu nebolo vydané povolenie na takýto vstup v súlade s ustanoveniami tohto zákona alebo s ustanoveniami vydanými na základe tohto zákona;

b) môže získať povolenie na vstup na územie Spojeného kráľovstva (alebo ak sa už nachádza na území Spojeného kráľovstva, povolenie na pobyt na území Spojeného kráľovstva) na určitú alebo neurčitú dobu;

c) ak získa obmedzené povolenie na vstup alebo na pobyt na území Spojeného kráľovstva, toto povolenie môže podliehať jednej alebo viacerým z týchto podmienok:

i) podmienka obmedzujúca jeho zamestnanie alebo výkon povolania na území Spojeného kráľovstva;

…

(2) Secretary of State podľa potreby (a čo najskôr) predloží parlamentu prehľady pravidiel alebo ich zmien, ktoré vydal v súvislosti s postupom vykonávania tohto zákona na účely regulácie vstupu a pobytu osôb, ktoré podľa tohto zákona musia mať povolenie na vstup, na území Spojeného kráľovstva, vrátane pravidiel týkajúcich sa doby, na ktorú sa povolenie má udeliť, a podmienok, ktoré majú byť pripojené v rôznych prípadoch;…

(3) V prípade obmedzeného povolenia na vstup alebo na pobyt na území Spojeného kráľovstva:

a) možno povolenie zmeniť obmedzením, rozšírením alebo zrušením obmedzenia doby jeho platnosti alebo doplnením, zmenou alebo zrušením podmienok; v prípade zrušenia obmedzenia doby jeho platnosti sa však prestanú uplatňovať akékoľvek podmienky pripojené k tomuto povoleniu,

…“

7 Imigračné pravidlá na kontrolu pri vstupe z roku 1972 (Statement of Immigration Rules for Control after Entry 1972) (ďalej len „pravidlá o prisťahovalectve z roku 1972“) stanovovali:

„Časť A. Zmena povolenia na vstup alebo pobyt

Oddiel I. Všeobecné ustanovenia

…

Všeobecné úvahy

…

4. V nasledujúcich odsekoch sú uvedené hlavné kategórie osôb, ktorým možno vydať obmedzené povolenie na vstup a ktoré môžu žiadať o zmenu vydaného povolenia, a zásady, ktorými sa treba riadiť pri vybavovaní ich žiadostí alebo pri rozhodovaní o zmene ich povolení. Pri rozhodovaní o týchto veciach treba prihliadať na všetky relevantné skutočnosti; skutočnosť, že žiadateľ spĺňa formálne požiadavky týchto pravidiel týkajúce sa pobytu alebo ďalšieho pobytu, neznamená, že sa má jeho žiadosti vyhovieť. Napríklad treba vziať do úvahy, či daná osoba dodržala časové obmedzenie a podmienky vydania jej povolenia na vstup, či z hľadiska jej povahy, správania alebo združovania nie je nežiaduce povoliť jej ďalší pobyt, či predstavuje nebezpečenstvo pre národnú bezpečnosť alebo či sa v prípade vydania povolenia na pobyt na navrhovanú dobu nemôže vrátiť do inej krajiny.

…

Podnikatelia a samostatne zárobkovo činné osoby

21. Osoby, ktorým bolo vydané povolenie na vstup na účely návštevy, môžu požiadať o povolenie Secretary of State, aby sa mohli usadiť na území Spojeného kráľovstva na účely podnikania, či už na vlastný účet alebo ako spoločníci v novej alebo existujúcej spoločnosti. Každú takúto žiadosť treba posúdiť z hľadiska jej opodstatnenosti. Vydanie povolenia závisí od mnohých faktorov, vrátane preukázania, že žiadateľ

vynaloží na podnikanie vlastné prostriedky pomerne k jeho podielu na podnikaní, že bude schopný znášať svoj podiel zodpovednosti za podnikanie a že jeho podiel na zisku bude postačovať na pokrytie jeho nákladov, ako aj nákladov osôb, ktoré sú na neho odkázané výživou. Podiel žiadateľa na podnikaní nesmie predstavovať skryté zamestnanie a musí byť jasné, že nebude musieť dopĺňať svoju podnikateľskú činnosť zamestnaním, pre ktoré sa vyžaduje pracovné povolenie...“

8 Je nesporné, že pravidlá v oblasti prisťahovalectva z roku 1972, ktoré boli platné v čase, keď pre Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska vstúpil do platnosti dodatkový protokol, teda 1. januára 1973, sú ustanoveniami uplatniteľnými na tureckých štátnych príslušníkov, pokiaľ sa títo príslušníci môžu dovolávať článku 41 ods. 1 dodatkového protokolu s cieľom využiť klauzulu „standstill“, ktorá je v tomto ustanovení upravená. Podľa vnútroštátneho súdu sú totiž uvedené pravidlá priaznivejšie, pokiaľ ide o zaobchádzanie so žiadosťami o oprávnenie na pobyt osôb, ktoré chcú v tomto členskom štáte vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť, než pravidlá o kontrole prisťahovalectva z roku 2008 (Statement of Immigration Rules 2008, ďalej len „pravidlá o prisťahovalectve z roku 2008“), ktoré boli platné v dobe skutkových okolností veci samej.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

9 Dňa 27. októbra 2000 bolo T. Oguzovi udelené povolenie na vstup na územie Spojeného kráľovstva na účely štúdia. Povolenie na pobyt na tieto účely mu bolo viackrát obnovené, pričom platnosť posledného udeleného povolenia na pobyt uplynula 31. augusta 2006. Tieto povolenia podliehali podmienke, že T. Oguz nebude „vykonávať podnikateľskú činnosť ani povolanie bez súhlasu Secretary of State for the Home Department“.

10 Dňa 18. augusta 2006 ministerská agentúra, ktorá posudzuje žiadosti o pracovné povolenie v Spojenom kráľovstve [Work Permits (UK)], oznámila spoločnosti The Trade Link Company Limited (ďalej len „Trade Link"), že schválila jej žiadosť o vydanie pracovného povolenia pre T. Oguza. Uvedenému bola potom ako držiteľovi pracovného povolenia predĺžená platnosť povolenia na pobyt na obdobie piatich rokov od 29. augusta 2006. Toto nové povolenie podliehalo rovnakým podmienkam, aké sa nachádzali v povolení, ktoré mu bolo vydané pri jeho príchode do Spojeného kráľovstva.

11 Dňa 16. novembra 2006 spoločnosť Trade Link oznámila T. Oguzovi, že pracovný pomer s ním bol s okamžitou účinnosťou skončený z dôvodu nadbytočnosti. Dňa 14. novembra 2007 príslušné orgány zamietli novú žiadosť o pracovné povolenie, ktorú podala dotknutá osoba s cieľom vykonávať zamestnanie obchodného riaditeľa denníka, z dôvodu, že požiadavky týkajúce sa predmetného pracovného miesta boli formulované príliš obmedzujúcim spôsobom a mohli odradiť tuzemských pracovníkov od uchádzania sa o toto zamestnanie.

12 Dňa 20. marca 2008 T. Oguz požiadal o nové povolenie na pobyt v Spojenom kráľovstve na účely výkonu samostatnej zárobkovej činnosti na základe pravidiel o prisťahovalectve z roku 1972.

13 Z tejto žiadosti, ktorá sa týkala vykonávania činnosti finančného a marketingového poradcu, bolo zrejmé, že T. Oguz už k tomuto dňu vykonával samostatnú zárobkovú činnosť. Neskôr T. Oguz potvrdil, že v priebehu februára 2008 založil svoj podnik a od marca toho istého roka ho prevádzkoval. Dňa 2. septembra 2008 však oznámil príslušným orgánom, že 11. augusta 2008 prestal vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť a nemá už v úmysle pokračovať v jej vykonávaní, pokým sa nerozhodne o jeho žiadosti.

14 Žiadosť T. Oguza bola zamietnutá rozhodnutím Secretary of State z 21. októbra 2008 na základe pravidiel o prisťahovalectve z roku 2008. Okrem toho bolo povolenie na pobyt, ktorého bol dotknutý držiteľom, obmedzené z dôvodu, že prestal spĺňať požiadavky, ktorým toto povolenie podliehalo.

15 Toto zamietavé rozhodnutie bolo odôvodnené skutočnosťou, že žalobca vo veci samej v rozpore s podmienkami, ktorým podliehalo predchádzajúce povolenie na pobyt, ktoré mu bolo udelené ako držiteľovi pracovného povolenia, začal vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť a neinformoval Secretary of State o skočení činnosti vykonávanej pre Trade Link. Takéto porušenia sa rovnajú podvodu alebo zneužitiu, ktoré mu znemožňuje využiť klauzulu „standstill" nachádzajúcu sa v článku 41 ods. 1 dodatkového protokolu.

16 Dňa 4. novembra 2008 podal žalobca vo veci samej proti uvedenému rozhodnutiu odvolanie na Asylum and Immigration Tribunal (súd pre azyl a prisťahovalectvo). Rozhodnutím z 19. januára 2009 Immigration Judge (sudca pre prisťahovalectvo) toto odvolanie zamietol. Konštatoval, že T. Oguz nekonal podvodne a že Secretary of State bol informovaný o skončení jeho pracovného pomeru s Trade Link 1. júna 2007. T. Oguz však porušil podmienky, ktorým podliehalo povolenie na pobyt, ktoré mu bolo udelené ako držiteľovi pracovného povolenia, tým, že založil a prevádzkoval podnik, a z toho dôvodu sa nemôže dovolávať využitia klauzuly „standstill".

17 T. Oguz podal návrh na preskúmanie uvedeného rozhodnutia. V rozhodnutí z 26. júna 2009 dospel Senior Immigration Judge (vyšší sudca pre prisťahovalectvo) k záveru, že Immigration Judge sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, a v dôsledku toho aj k záveru, že zamietnutie odvolania podaného T. Oguzom bolo dôvodné.

18 Dňa 11. novembra 2009 bolo T. Oguzovi dovolené podať odvolanie na Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division). Centre for Advice on Individual Rights in Europe, dobročinnej organizácii, ktorá sa zaoberá poskytovaním informácií a poradenstva v oblasti ľudských práv, bolo dovolené vstúpiť do konania pred predkladajúcim súdom ako vedľajší účastník.

19 Tento súd sa pýta, či odôvodnenie použité Súdnym dvorom v rozsudku z 27. septembra 2001, Kondova (C-235/99, Zb. s. I-6427), možno preniesť na skutkový stav, o aký ide vo veci samej. Za týchto podmienok Court of Appeal (England & Wales), Civil Division, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Ak turecký štátny príslušník, ktorý je držiteľom povolenia na pobyt v Spojenom kráľovstve s podmienkou, že nebude vykonávať podnikateľskú činnosť alebo povolanie, začne vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť v rozpore s touto podmienkou a následne požiada vnútroštátne orgány o vydanie ďalšieho povolenia na pobyt na základe jeho predchádzajúceho podnikania, môže sa dovolávať článku 41 ods. 1 dodatkového protokolu…?“

O prejudiciálnej otázke

20 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa má článok 41 ods. 1 dodatkového protokolu vykladať v tom zmysle, že sa ho môže dovolávať turecký štátny príslušník, ktorého povolenie na pobyt v členskom štáte podlieha podmienke, že nezačne vykonávať podnikateľskú činnosť alebo povolanie, ktorý napriek tomu začne vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť v rozpore s touto podmienkou a potom požiada

vnútroštátne orgány o predĺženie platnosti svojho povolenia na pobyt s odvolaním sa na podnik, ktorý medzitým založil.

21 Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že aj keď sa T. Oguz nemohol dovolávať klauzuly „standstill" stanovenej v článku 41 ods. 1 dodatkového protokolu, jeho žiadosť o nové povolenie na pobyt ako samostatnej zárobkovo činnej osoby bola bez ďalšieho zamietnutá na základe pravidiel o prisťahovalectve z roku 2008. Prípadné uplatenie uvedenej klauzuly „standstill" by naopak zaväzovalo príslušné orgány posúdiť žiadosť žalobcu vo veci samej na základe pravidiel o prisťahovalectve z roku 1972.

22 Článok 41 ods. 1 dodatkového protokolu bráni, a to od nadobudnutia platnosti právneho aktu, ktorého súčasťou je toto ustanovenie, v hostiteľskom členskom štáte prijímať akékoľvek nové obmedzenia výkonu slobody usadiť sa alebo slobodného poskytovania služieb vrátane obmedzení týkajúcich sa materiálnych alebo procesných podmienok v oblasti prvého vstupu tureckých štátnych príslušníkov na územie dotknutého členského štátu, ktorí tam chcú využívať tieto ekonomické slobody (pozri rozsudky z 20. septembra 2007, Tum a Dari, C-16/05, Zb. s. I-7415, bod 69, ako aj z 29. apríla 2010, Komisia/Holandsko, C-92/07, Zb. s. I-3683, bod 47).

23 Podľa ustálenej judikatúry má uvedené ustanovenie v členských štátoch priamy účinok, takže práv, ktoré priznáva tureckým štátnym príslušníkom, na ktorých sa uplatní, sa možno dovolávať pred vnútroštátnymi súdmi s cieľom zabrániť uplatneniu vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sú v rozpore s týmto ustanovením. Toto ustanovenie totiž jasným, presným a nepodmieneným spôsobom stanovuje jednoznačnú klauzulu „standstill", ktorá obsahuje povinnosť, ku ktorej sa zaviazali zmluvné strany, ktorá z právnej stránky zodpovedá iba povinnosti zdržať sa konania (pozri rozsudky z 11. mája 2000, Savas, C-37/98, Zb. s. I-2927, 46 až 54, ako aj z 19. februára 2009, Soysal a Savatli, C-228/06, Zb. s. I-1031, bod 45).

24 Právo T. Oguza dovolávať sa článku 41 ods. 1 dodatkového protokolu pred vnútroštátnymi súdmi s cieľom dosiahnuť, aby sa naňho uplatnili pravidlá o prisťahovalectve z roku 1972, spochybňuje Secretary of State, pretože žiadosť o povolenie na pobyt založená na samostatnej zárobkovej činnosti, ktorej predchádzalo porušenie podmienky viažucej sa na pobyt, ktorá zakazovala dotknutému vykonávať tú istú činnosť, predstavuje zneužitie práva. Také zneužitie bráni tomu, aby sa dotknutý dovolával uplatnenia klauzuly „standstill".

25 Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že osoby podliehajúce súdnej právomoci sa nemôžu podvodne alebo zneužívajúco dovolávať právnych noriem Únie a vnútroštátne orgány môžu v každom jednotlivom prípade na základe objektívnych skutočností zohľadniť zneužívajúce alebo podvodné konanie dotknutých osôb, aby im v prípade potreby odmietli využiť ustanovenia tohto práva. Uvedené súdy sú však pri posudzovaní takéhoto konania povinné vziať do úvahy ciele sledované ustanoveniami dotknutého práva Únie (pozri rozsudky z 9. marca 1999, Centros, C-212/97, Zb. s. I-1459, bod 25, a z 21. novembra 2002, X a Y, C-436/00, Zb. s. I-10829, bod 42).

26 Treba uviesť, že článok 41 ods. 1 dodatkového protokolu nepriznáva tureckému štátnemu príslušníkovi materiálne právo, v tomto prípade právo usadiť sa, keďže toto právo je naďalej upravené vnútroštátnym právom (pozri v tomto zmysle rozsudok Soysal a Savatli, už citovaný, bod 47).

27 Účelom klauzuly „standstill" nachádzajúcej sa v tomto ustanovení je totiž vytvoriť priaznivé podmienky na postupné zavedenie práva usadiť sa prostredníctvom absolútneho zákazu pre vnútroštátne orgány zaviesť nové prekážky výkonu tejto slobody, čím by sa sprísnili podmienky existujúce k danému dátumu, a to s cieľom nesťažiť jej postupné uskutočňovanie medzi členskými štátmi a Tureckou republikou (pozri rozsudky Tum a Dari, už citovaný, bod 61, a z 9. decembra 2010, Toprak a Oguz, C-300/09 a C-301/09, Zb. s. I-12845, bod 53).

28 Klauzula „standstill“, aká sa nachádza v článku 41 ods. 1 dodatkového protokolu, nefunguje takým spôsobom ako základné pravidlo, teda že spôsobuje neuplatniteľnosť príslušného materiálneho práva, ktoré nahradzuje, ale ako pravidlo kvázi procesnej povahy, ktoré určí, *ratione temporis*, ustanovenia právnej úpravy členského štátu, vzhľadom na ktoré treba posúdiť situáciu tureckého štátneho príslušníka, ktorý chce uplatniť slobodu usadiť sa v členskom štáte (rozsudok Tum a Dari, už citovaný, bod 55).

29 Táto klauzula „standstill“ sa teda vo veci samej obmedzuje na určenie ustanovení právnych predpisov Spojeného kráľovstva v oblasti prisťahovalectva, s ohľadom na ktoré majú vnútroštátne orgány rozhodovať o žiadosti T. Oguza smerujúcej k získaniu nového povolenia na pobyt ako samostatne zárobkovo činnej osoby, pričom nijako neprejudikuje vecné posúdenie tejto žiadosti.

30 Žalobca vo veci samej vo svojich písomných pripomienkach uvádza, že prípadné zneužívajúce konanie z jeho strany by ešte mohlo byť zohľadnené v neskoršom štádiu v rámci relevantných ustanovení vnútroštátneho práva, a to v štádiu uplatnenia pravidiel o prisťahovalectve z roku 1972. Vláda Spojeného kráľovstva na pojednávaní potvrdila, že odsek 4 týchto pravidiel stanovuje mechanizmus umožňujúci sankcionovať zneužitie práva.

31 Klauzula „standstill“ teda nebráni členským štátom v sankcionovaní zneužívajúceho správania v oblasti prisťahovalectva v rámci vnútroštátneho práva.

32 Pôsobenie klauzuly „standstill“ treba chápať tak, že k nemu dochádza v štádiu pred posudzovaním veci samej vrátane posudzovania prípadnej existencie zneužitia práva pripísateľného dotknutej osobe.

33 Súdny dvor v tomto ohľade už rozhodol, že otázka, či je ku dňu, keď turecký štátny príslušník podá žiadosť o usadenie sa na území členského štátu, jeho pobyt v tomto štáte legálny, je irelevantná na účely uplatnenia klauzuly „standstill“ (pozri rozsudok Tum a Dari, už citovaný, bod 59).

34 Podľa tejto judikatúry nie je preto okolnosť, že osoba, akou je T. Oguz, nedodržala podmienky stanovené v jej povolení na pobyt, relevantná na účely uplatnenia článku 41 ods. 1 dodatkového protokolu.

35 Vnútroštátny súd sa ďalej pýta na uplatnenie úvah uvedených Súdnym dvorom v už citovanom rozsudku Kondova na spor vo veci samej.

36 V tomto rozsudku, ktorý sa týkal Európskej dohody medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Bulharskou republikou na druhej strane, ktorá bola uzavretá a schválená v mene Spoločenstva rozhodnutím Rady a Komisie 94/908/ESUO, ES, Euratom z 19. decembra 1994 (Ú. v. ES L 358, s. 1, ďalej len „dohoda o pridružení medzi ES a Bulharskom“), Súdny dvor rozhodol, že ak by bolo bulharským štátnym príslušníkom povolené kedykoľvek podať žiadosť o usadenie sa v hostiteľskom členskom štáte, bez ohľadu na skoršie porušenie vnútroštátnej právnej úpravy týkajúcej sa prisťahovalectva, mohlo by ich to zvádzať k tomu, aby zostali na území tohto štátu v protiprávnej situácii a podriadili sa vnútroštátnemu systému kontroly až vtedy, keď budú spĺňať hmotnoprávne požiadavky stanovené v uvedenej právnej úprave (rozsudok Kondova, už citovaný, bod 77).

37 Súdny dvor tiež zdôraznil, že taký výklad by mohol zbaviť článok 59 ods. 1 dohody o pridružení medzi ES a Bulharskom potrebného účinku a umožniť zneužitie tým, že by schvaľoval porušenie vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa vstupu a pobytu cudzincov (rozsudok Kondova, už citovaný, bod 79).

38 Na základe týchto úvah Súdny dvor dospel k záveru, že na bulharského štátneho príslušníka, ktorý má v úmysle vykonávať v členskom štáte závislú alebo samostatnú zárobkovú činnosť a zmarí príslušné kontroly vnútroštátnych orgánov tým, že nepravdivo vyhlási, že do tohto štátu pricestoval na účely výkonu sezónnych prác, sa nevzťahuje pôsobnosť ochrany, ktorú mu priznáva uvedená dohoda o pridružení (rozsudok Kondova, už citovaný, bod 80).

39 Vláda Spojeného kráľovstva na základe tejto judikatúry tvrdí, že klauzula „standstill" stanovená v článku 41 ods. 1 dodatkového protokolu by sa mala vykladať v tom zmysle, že sa jej nemožno dovolávať na účely zneužívajúceho obchádzania vnútroštátneho systému predbežnej kontroly. Podobne ako Súdny dvor uviedol v už citovanom rozsudku Kondova, keby sa tureckým štátnym príslušníkom umožnilo kedykoľvek podať žiadosť o usadenie sa v hostiteľskom členskom štáte, mohli by sa odvolávať na klientelu a obchodný majetok, ktoré prípadne vybudovali v priebehu protiprávneho pobytu v hostiteľskom členskom štáte, alebo na finančné prostriedky, ktoré v ňom nazhromaždili, prípadne vrátane výkonu závislej činnosti, a predstaviť sa vnútroštátnym orgánom ako samostatne zárobkovo činné osoby odteraz vykonávajúce alebo schopné vykonávať životaschopnú činnosť, teda odvolávať sa na práva, ktoré im musia byť priznané na základe dohody o pridružení medzi EHS a Tureckom.

40 Také tvrdenie nemožno prijať.

41 Na úvod treba zdôrazniť, že skutkový rámec sporu, v ktorom bol vydaný už citovaný rozsudok Kondova, vykazoval významné rozdiely oproti skutkovému rámcu veci prejednávanej vnútroštátnym súdom.

42 Na rozdiel od T. Oguza, ktorému bolo zákonne povolené vstúpiť na územie Spojeného kráľovstva a zdržiavať sa tam a ktorý sa dostal do situácie, ktorá nebola v súlade s požiadavkami stanovenými vnútroštátnou právnou úpravou až v okamihu, keď osem rokov po vstupe do tohto členského štátu založil podnik, totiž I. Kondova pripustila, že kvôli tomu, aby jej bol povolený vstup do Spojeného kráľovstva, vedome uviedla do omylu tak úradníka povereného preskúmavaním žiadostí o vstup na území tohto štátu, ktorý jej vydal vízum v Bulharsku, ako aj zamestnanca prisťahovaleckej služby, ktorý ju vypočúval pri jej príchode do Spojeného kráľovstva.

43 Je teda nesporné, že týmto konaním sa I. Kondova previnila porušením právnej úpravy týkajúcej sa prvého vstupu štátnych príslušníkov tretích krajín na územie dotknutého členského štátu, pričom táto právomoc patrila tomuto štátu.

44 Okrem toho aj dotknutý právny rámec vo veci Kondova bol iný. Na rozdiel od článku 41 ods. 1 dodatkového protokolu predstavoval článok 45 ods. 1 dohody o pridružení medzi ES a Bulharskom hmotnoprávne pravidlo, na základe ktorého musela byť meritórne posudzovaná žiadosť o usadenie sa a ktorého porušenie bolo I. Kondovej vytýkané. Podľa posledného uvedeného ustanovenia každý členský štát musel vyhradiť bulharským štátnym príslušníkom usadeným na jeho území zaobchádzanie, ktoré nebolo menej priaznivé než zaobchádzanie s vlastnými štátnymi príslušníkmi. Vzhľadom na tieto úvahy a na skutočnosť, že v článku 45 ods. 1 dohody o pridružení medzi ES a Bulharskom nie je obsiahnutá nijaká klauzula „standstill“, musí byť toto ustanovenie posudzované tak, že má inú povahu ako ustanovenie článku 41 ods. 1 dodatkového protokolu.

45 Za týchto podmienok nie je prekvapivé, ako uviedla generálna advokátka v bodoch 58 a 59 svojich návrhov, že Súdny dvor v už citovanom rozsudku Kondova pripustil, že využitie tohto materiálneho práva sa odmietne z dôvodu zneužitia práva. Záver vyvodený v tomto rozsudku nemožno preniesť na klauzulu „standstill“, aká je stanovená v článku 41 ods. 1 dodatkového protokolu, pretože táto klauzula nezavádza

ani materiálne právo usadiť sa, ani rovnosť zaobchádzania so štátnymi príslušníkmi dotknutého členského štátu.

46 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 41 ods. 1 dodatkového protokolu sa má vykladať v tom zmysle, že sa ho môže dovolávať turecký štátny príslušník, ktorého povolenie na pobyt v členskom štáte podlieha podmienke, že nezačne vykonávať podnikateľskú činnosť alebo povolanie, ktorý však začne vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť v rozpore s touto podmienkou a potom požiada vnútroštátne orgány o predĺženie platnosti svojho povolenia na pobyt s odvolaním sa na podnik, ktorý medzitým založil.

O trovách

47 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Článok 41 ods. 1 dodatkového protokolu podpísaného 23. novembra 1970 v Bruseli a v mene Spoločenstva uzatvoreného, schváleného a potvrdeného nariadením Rady (EHS) č. 2760/72 z 19. decembra 1972 sa má vykladať v tom zmysle, že sa ho môže dovolávať turecký štátny príslušník, ktorého povolenie na pobyt v členskom štáte podlieha podmienke, že nezačne vykonávať podnikateľskú činnosť alebo povolanie, ktorý však začne vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť

v rozpore s touto podmienkou a potom požiada vnútroštátne orgány o predĺženie platnosti svojho povolenia na pobyt s odvolaním sa na podnik, ktorý medzitým založil.

Podpisy